

Sygn. akt V GC 1232/20

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

30 listopada 2020 roku

Sąd Rejonowy w Toruniu - V Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: sędzia Izabela Foksińska

Protokolant: sekretarz sądowy Marta Maresz

po rozpoznaniu w dniu 30 listopada 2020 roku na rozprawie

sprawy z powództwa (...) **Spółki Akcyjnej z siedzibą w G.-D.**

przeciwko **P. S. i I. S.**

o zapłatę

I. Utrzymuje w mocy w całości nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym referendarza sądowego w Sądzie Rejonowym w Toruniu z dnia 29 stycznia 2020 roku w sprawie o sygn. akt V GNc 5115/19;

II. Zasądza solidarnie od pozwanych: P. S. i I. S. na rzecz powódki (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w G. – D. dodatkowo kwotę 1.200,00 zł (jeden tysiąc dwieście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu;

III. Kosztami sądowymi, od uiszczenia których byli zwolnieni pozwani: P. S. i I. S. obciąża Skarb Państwa.

Sygn. akt V GC 1232/20

UZASADNIENIE

wyroku Sądu Rejonowego w Toruniu z dnia 30 listopada 2020 roku

Pozwem z dnia 30 grudnia 2019 roku (data stempla pocztowego) (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w G. – D. wniosła o zasądzenie w postępowaniu nakazowym solidarnie od: P. S. i I. S. kwoty 23.028,10 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 28 grudnia 2019 roku do dnia zapłaty i kosztami procesu, w tym kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu podano, że podstawą prawną roszczenia jest weksel własny in blanco wystawiony przez pozwanych w dniu 25 czerwca 2018 roku na kwotę 23.028,10 zł z terminem wykupu w dniu 27 grudnia 2019 roku opatrzone klauzulą „bez protestu”. Weksel został przedstawiony wystawcom do wykupu z zagrożeniem skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego. Po wysłaniu wezwania z weksla pozwani nie uregulowali należności. Weksel obejmuje należność za sprzedany towar. (k. 3-4)

Referendarz Sądowy w Sądzie Rejonowym w Toruniu w dniu 29 stycznia 2020 roku wydał nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym, w którym nakazał pozwanym, by zapłacili solidarnie na rzecz powódki kwotę 23.028,10 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 28 grudnia 2019 roku do dnia zapłaty oraz kwotę 2.705 zł tytułem zwrotu kosztów procesu. (k. 21)

Pozwani wnieśli zarzuty od nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym, żądając oddalenia powództwa w całości oraz zasądzenia od powódki na ich rzecz kosztów procesu. Podnieśli zarzut wypełnienia weksla niezgodnie z treścią

deklaracji wekslowej, wskazując że powódka wypełniła weksel także o datę wystawienia weksla. Ponadto kwota wekslowa jest niezgodna z wysokością zobowiązań pozwanych. (k. 30-31)

Postanowieniem z dnia 16 lipca 2020 roku Referendarz sądowy w Sądzie Rejonowym w Toruniu zwolnił pozwanych od kosztów sądowych w części, tj. opłaty od zarzutów ponad kwotę 200 zł. (k. 61)

W odpowiedzi na zarzuty pozwanych powódka wniosła o utrzymanie nakazu zapłaty w mocy, podtrzymując swoje dotychczasowe stanowisko w sprawie. Nadto podała, że pozwani prowadzą rolniczą działalność wytwórczą. Zgodnie z zawartą między stronami umową sprzedaży powódka zobowiązała się do wyprodukowania i dostarczenia do pozwanych mieszanek koncentratów i premiksów zgodnie ze złożonym zamówieniem a pozwani zobowiązali się do zapłaty za zamówiony towar. Zabezpieczeniem umowy był weksel własny in blanco. Powódka dostarczyła pozwanym zamówiony towar i wystawiła fakturę na kwotę 22.680,13 zł. Następnie, wobec braku zapłaty, uzupełniła weksel zgodnie z deklaracją i wezwała pozwanych do jego wykupu. Dodała, że to na pozwanych spoczywa ciężar wykazania uzupełnienia weksla niezgodnie z deklaracją wekslową bądź nieistnienia zobowiązania ze stosunku podstawowego. (k. 81-86)

Sąd ustalił, co następuje:

(...) Spółka Akcyjna z siedzibą w G.-D. zawarła z P. S. i I. S. umowę nr (...). Na jej podstawie dostawca (powódka) zobowiązał się do wyprodukowania i dostarczania odbiorcom (pozwanym) mieszanek koncentratów i premiksów zgodnie ze złożonym zamówieniem w uzgodnionych wzajemnie terminach. Strony ustaliły limit zadłużenia odbiorcy wobec dostawcy w kwocie 10.000 zł oraz zabezpieczyły zapłatę należności za dostarczone produkty poprzez wystawienie weksla in blanco (§ 2 ust. 4 umowy).

W ramach realizacji umowy (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w G.-D. dostarczyła P. S. i I. S. towar i w dniu 27 września 2019 roku wystawiła fakturę na kwotę łącznie 22.680,13 zł brutto.

dowody: umowa nr (...) – k. 87-89, faktura fiskalna – k. 90, wydanie zewnętrzne – k. 91

P. S. i I. S. wystawili na rzecz (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w G.-D. weksel własny in blanco. Strony sporządziły deklarację wekslową, na mocy której P. S. i I. S. wyrazili zgodę na wypełnienie weksla co do kwoty wekslowej i daty zapłaty. Kwota wekslowa stanowić miała sumę wymagalnych wierzytelności za sprzedane produkty lub towary wraz z odsetkami ustawowymi i kosztami poniesionymi w związku z wystawieniem weksla.

dowody: weksel - k. 13; deklaracja wekslowa - k.14

Pismem z dnia 17 grudnia 2019 roku (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w G.-D. poinformowała P. S. i I. S., że wystawiony przez nich weksel własny został uzupełniony o kwotę 23.028,10 zł i termin płatności w dniu 27 grudnia 2019 roku, a miejscem płatności weksla jest G.. Poinformowała także, że z oryginałem weksla mogą zapoznać się w siedzibie spółki w dniu jego płatności oraz że jeżeli kwota 23.028,10 zł nie zostanie zapłacona w terminie do dnia 27 grudnia 2019 roku (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w G.-D. przystąpi do realizacji uprawnień wynikających z weksla i skieruje sprawę na drogę postępowania sądowego. Pismo zostało odebrane przez P. S. i I. S. w dniu 24 grudnia 2019 roku.

dowody: pismo z dnia 17 grudnia 2019 r. – k. 18, dowód nadania – k. 16, wydruk ze strony internetowej operatora pocztowego „śledzenie przesyłek” – k. 17-18.

P. S. i I. S. nie wykupili weksla w terminie.

bezsporne

Sąd zważył, co następuje:

Stan faktyczny w niniejszej sprawie ustalony został w oparciu o przedłożone dokumenty, które w ocenie Sądu nie budziły wątpliwości co do ich autentyczności i prawdziwości, wobec czego mogły stanowić wiarygodną podstawę ustaleń faktycznych.

W niniejszym postępowaniu poza sporem pozostawał fakt prowadzonej przez strony współpracy gospodarczej, a także łączącej strony umowy oraz wystawienia na rzecz powódki przez pozwanych weksła in blanco.

Podstawą dochodzonego roszczenia był wystawiony przez pozwanych weksel in blanco, wypełniony przez powódkę na kwotę 23.028,10 zł. Pozwani podnieśli zarzut wypełnienia weksła niezgodnie z deklaracją wekslową poprzez uzupełnienie weksła także o datę wystawienia weksła oraz niezgodności kwoty wekslowej z wysokością zobowiązań pozwanych.

Przede wszystkim, należy podkreślić, że załączony do akt sprawy weksel spełniał wszystkie warunki z art. 1 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 r. Prawo wekslowe (tj. z dnia 26 stycznia 2016 r. Dz. U. z 2016 r. poz. 160), zawierając nazwę weksel w samym tekście dokumentu, polecenie bezwarunkowe zapłacenia oznaczonej sumy pieniężnej, nazwisko osoby, która ma zapłacić, oznaczenie miejsca i terminu płatności, nazwę osoby na której rzecz zapłata ma być dokonana, oznaczenie daty i miejsca wystawienia weksła oraz podpis wystawcy weksła.

Złożony przez powódkę weksel miał charakter weksła gwarancyjnego, tj. zabezpieczał wykonanie innej czynności prawnej. Wystawienie weksła gwarancyjnego ma na celu zabezpieczenie zobowiązania ze stosunku cywilnoprawnego (podstawowego) i polega na tym, że dłużnik stosunku podstawowego podpisuje blankiet wekslowy w miejscach przeznaczonych na podpis zobowiązanego, wręcza wierzycielowi i upoważnia go do wypełnienia stosownie do wyników obrachunku podstawowego stosunku prawnego. Przez te czynności przydana zostaje wierzycielowi dodatkowa podstawa w postaci zobowiązania wekslowego. Wierzycielowi przysługują wówczas dwa roszczenia, mianowicie ze stosunku kausalnego oraz z weksła. Umożliwia to wierzycielowi dochodzenie roszczeń nie tylko w drodze zwykłego procesu, lecz także w postępowaniu odrębnym nakazowym. Łączność między zobowiązaniem z weksła gwarancyjnego, a zobowiązaniem ze stosunku podstawowego oznacza, że zaspokojenie jednego powoduje wygaśnięcie drugiego oraz że bezpodstawność roszczenia cywilnoprawnego pociąga za sobą bezpodstawność roszczenia opartego na wekslu (vide wyrok SN z dnia 7 stycznia 2005 r., IV CK 362/04, lex nr 589994).

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego w postępowaniu nakazowym dopuszczalne jest - po przekazaniu sprawy do sądu na skutek zarzutów - powoływanie się na podstawę faktyczną i prawną wynikającą z łączącego strony stosunku prawnego, w związku z którym został wystawiony dokument uzasadniający wszczęcie postępowania nakazowego. Dlatego też formalne ograniczenia procesowe nie pozbawiają dłużnika w ramach postępowania sądowego, wszczętego na skutek wniesienia zarzutów, do podnoszenia przeciwko roszczeniu z weksła tych wszystkich zarzutów, jakie mu przysługują na podstawie przepisów prawa materialnego. Jeżeli więc łączy go z powodem stosunek prawny cywilny, w związku z którym dłużnik zaciągnął wobec posiadacza weksła zobowiązanie wekslowe, to może on podnosić również wszelkie zarzuty wynikające z tego stosunku (art. 17 Prawa wekslowego). Jeżeli weksel jest wystawiony in blanco, dłużnikowi przysługuje także zarzut uzupełnienia weksła niezgodnie z zawartym przez strony porozumieniem (art. 10 Prawa wekslowego). Podniesienie przez dłużnika zarzutów wynikających ze stosunku cywilnego łączącego strony zmusza wierzyciela - w celu ich zwalczania - do powoływania się na okoliczności faktyczne dotyczące tego stosunku oraz na przepisy prawne ten stosunek normujące. W ten sposób spór z płaszczyzny stosunku prawa wekslowego, na którym oparty był pozew wniesiony w postępowaniu nakazowym, przenosi się na płaszczyznę stosunku prawa cywilnego. Ten ostatni bowiem stosunek rozstrzyga o tym czy i w jakim zakresie istnieje po stronie dłużnika zobowiązanie wekslowe zaciągnięte wobec wierzyciela w celu zabezpieczenia wierzycielowi cywilnej. Powoływanie się przez powoda na stosunek prawa cywilnego, w związku z którym wręczony został wierzycielowi weksel, nie stanowi jednak w swej istocie zmiany powództwa. Przedmiotem powództwa pozostaje nadal roszczenie wekslowe, sąd zaś bada jedynie i rozstrzyga czy i w jakim zakresie podniesione przez dłużnika zarzuty, oparte na stosunku cywilnoprawnym lub na zawartym przez strony porozumieniu co do uzupełnienia weksła wystawionego in blanco, czynią roszczenie wekslowe powoda bezzasadnym. Wynika z tego, że zarówno zarzuty podniesione przez dłużnika, jak i twierdzenie faktyczne powoda zgłaszane na ich odparcie, mogą

się obracać wyłącznie w granicach roszczenia objętego wekslem (vide: m.in. uchwała składu siedmiu sędziów SN z dnia 7 stycznia 1967 r., III CZP 19/66, OSNCP 1968, nr 5, poz. 79). Zgłoszenie i udowodnienie prawdziwości zarzutów przeciwko roszczeniu wekslowemu stanowi natomiast obowiązek dłużnika wekslowego. Odmienna wykładnia nie daje się przy tym pogodzić z istotą weksla jako papieru obiegowego. Oczywiście, regulacja tej treści skutkuje znacznym uprzywilejowaniem wierzyciela wekslowego, jednak należy ono do natury zobowiązania tego typu. Wreszcie z art. 10 prawa wekslowego wynika, że przeciwko posiadaczowi weksla, który był wystawiony in blanco, można podnosić zarzut wypełnienia go niezgodnie z deklaracją tylko wówczas, gdy nabył on weksel w złej wierze. Do pomyślenia jest natomiast, że w złej wierze działa nabywca weksla, który otrzymuje weksel in blanco a następnie wypełnia go na dowolną sumę. Powołany powyżej przepis jednoznacznie nakłada zaś ciężar dowodu złej wiary posiadacza na dłużnika wekslowego.

W doktrynie nie ma zgodności co do daty, jaką można i należy wpisać na wekslu in blanco jako datę wystawienia weksla. Część autorów prezentuje pogląd, że posiadacz weksla in blanco nie zawierającego daty wystawienia może ją wpisać według swego uznania, tzn. wpisać może również datę późniejszą od tej, w której nastąpiło podpisanie lub wręczenie weksla niepełnego. W literaturze zdaje się jednak przeważać pogląd, że posiadacz powinien wpisać rzeczywistą datę wystawienia weksla, tj. datę zawarcia umowy dotyczącej wystawienia weksla (umowy wekslowej) i wydania weksla pierwszemu remitentowi, która to data pokrywa się z reguły z datą porozumienia w sprawie weksla in blanco czy z datą ujawnioną na deklaracji wekslowej. Podkreślenia wymaga natomiast, że data wystawienia weksla nie ma zasadniczo wpływu na to kiedy przedstawiony zostanie on do zapłaty. W przypadku weksli gwarancyjnych strony stosunku wekslowego związane są zwykle porozumieniem, na podstawie którego posiadacz weksla może uzupełnić datę płatności według swego uznania, przy czym uprzednio jest zobowiązany zawiadomić dłużnika o ustalonym przez siebie terminie płatności. (K. O., Uzupełnienie weksla in blanco, ABC, w wersji elektronicznej LEX)

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy, wymaga podkreślenia, że pozwani podnosili zarzut niezasadności w zakresie kwoty zobowiązania, poprzestając jedynie na lakonicznym stwierdzeniu i niczym nie uzasadniając swojego stanowiska. Pozwani w tym zakresie nie przejawiali jakiegokolwiek inicjatywy dowodowej. Wskazać również należy, że powód skierował do pozwanych przesyłką pocztową zawiadomienie o wypełnieniu weksla i wezwanie do jego wykupu, które zostało przez pozwanych odebrane. Pozwani nie podnosili, by przed wytoczeniem powództwa zwracali się do powoda o rozwiązanie sporu czy też o dodatkowe wyjaśnienia, a w szczególności nie kwestionowali zasadności roszczenia.

Pozwani podnosili także zarzut wypełnienia weksla niezgodnie z porozumieniem wekslowym. Jednakże powyższego także nie wykazali. Gołosłowne twierdzenia nie mogą być uznane za dowód. Nawet gdyby weksel został wypełniony także o datę jego wystawienia, to należy zaznaczyć, że data ta zbieżna jest z datą umowy wekslowej, fakt ten nie miałby znaczenia dla ważności weksla.

Należy w tym miejscu podkreślić, że proces cywilny jest kontradiktoryjny i obowiązuje w nim zasada prawdy formalnej. Z tego względu to na stronach spoczywa ciężar przeprowadzenia postępowania oraz ryzyko niepowodzenia i zaniechania w tym zakresie.

Weksel in blanco może być środkiem zabezpieczenia wiarygodności wynikających z różnych stosunków prawnych. Wystawiony jako własny i wręczony w związku z zawarciem umowy prowadzi do powstania zobowiązania wekslowego wystawcy. Zobowiązanie wekslowe z takiego weksla ma samodzielny, abstrakcyjny charakter i jest niezależne od podstawy prawnej jego zaciągnięcia. Wierzyciel, który dochodzi wiarygodności wekslowej, nie musi wykazywać podstawy prawnej zobowiązania, może powołać się tylko na treść weksla.

Zgodnie z art. 496 k.p.c. po przeprowadzeniu rozprawy sąd wydaje wyrok, w którym nakaz zapłaty w całości lub w części utrzymuje w mocy albo go uchyla i orzeka o żądaniu pozwu, bądź też postanowieniem uchyla nakaz zapłaty i pozew odrzuca lub postępowanie umarza. Ponieważ po przeprowadzeniu rozprawy okazało się, że roszczenie powoda było w pełni zasadne co do należności głównej, odsetek oraz kosztów procesu, wobec czego Sąd utrzymał w mocy nakaz zapłaty postępowaniu nakazowym w sprawie V GNc 5115/19 z dnia 29 stycznia 2020 roku.

Co do kosztów procesu orzeczono w pkt II sentencji wyroku zgodnie z art. 98 § 1 k.p.c., który stanowi, że strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. W niniejszej sprawie stroną przegrywającą sprawę są pozwani i to oni winni pokryć koszty procesu poniesione przez powoda. Do kosztów procesu należy zaliczyć koszty zastępstwa procesowego pozwanego w kwocie 3.600 zł ustalone zgodnie z § 3 ust. 2 w zw. § 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jedn. z dnia 3 stycznia 2018 r. Dz.U. z 2018 r. poz. 265), opłatę skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł oraz opłatę sądową od pozwu w kwocie 288 zł. Łączne koszty postępowania wynoszą zatem 3.905 zł. Z uwagi na fakt, że koszty procesu w wysokości 2.705 zł zostały już zasądzone nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 29 stycznia 2020 roku, Sąd w punkcie III wyroku zasądził jedynie różnicę wyżej wskazanych kwot w wysokości 1.200 zł.

Kosztami sądowymi, wywołanymi wniesieniem zarzutów od nakazu zapłaty, od których pozwani byli zwolnieni, Sąd w punkcie III sentencji wyroku obciążył Skarb Państwa (art. 113 ust. 1 u.k.s.c. a contrario).